

LIČANI DOSELJENI NA VINKOVAČKO PODRUČJE

LJUBICA GLIGOREVIĆ

Gradski muzej Vinkovci
32100 Vinkovci
Trg bana J. Šokčevića 16

UDK: 314.7(497.5)

Pregledni rad
Primljeno: 01. 06. 1999.
Prihvaćeno: 22. 09. 1999.

Odlaskom Turaka s područja Slavonije vinkovačko su područje uz druge doseljenike u velikom broju naselili Ličani rimokatolici, što se može pratiti od početka 18. st. sve do kraja četrdesetih godina 20. st. Starije doseljeničke struje potpuno su se asimilirale u novoj sredini, prihvaćajući tradicijske znakovitosti novoga zavičaja. Stoga je i samosvijest o starom kraju i podrijetlu jače prisutna u doseljenika nakon 1918. i 1945. godine.

Gljučne riječi: doseljeni ličani / vinkovačko područje / asimilacija

Vinkovačko je područje, kao i cijela istočna Hrvatska nakon odlaska Turaka iz ovih krajeva — od početka 18. sve do kraja četrdesetih godina 20. stoljeća, pa i kasnije — naseljavano pučanstvom iz različitih krajeva. Rimokatoličko pučanstvo je najvećim dijelom doseljavano iz Dalmacije, Like, Gorskoga kotara, Hercegovine, Bosne, Zagorja, Bačke i Korduna.

Za Ličane se kaže kako su naši najustrajniji i najbolji kolonisti, te kako ih ima svagdje - gdje god je bilo prilike za naseljavanje.

Nakon dugoga ratovanja s Turcima, krajem 17. st., prema povijesnim je izvorima stanovništvo u Slavoniji bilo u velikoj mjeri prorijeđeno, pa je trebalo dugo vremena da se oporavi i ojača. Tek u drugoj polovici 18. st. *ojačale* su kuće, te je zapisano kako je na jednu otpalo *i po više od petero čeljadi*. To se nije događalo u svim krajevima. Takvo se jačanje stanovništva po naseljima moglo ustvrditi uglavnom na zemljištu gdje su bili očuvani starinački (starosjedilački)¹ rodovi.

Ugledni povjesničar Stjepan Pavičić, Vinkovčanin po rođenju i sam ličkoga podrijetla,² u knjizi *Podrijetlo naselja i govora u Slavoniji* piše:

¹ U gradaciji starosjedilaca na ovom području — pojam starinački odnosi se na najstariji sloj starosjedilaca, znanstveno najautohtonije stanovništvo ovoga kraja — Hrvate Šokce.

² Stjepan Pavičić rođen je u Vinkovcima 1887. g. Otac mu je bio učitelj, a djed slavonski graničar. Kako je zbog teških uvjeta života u Lici prvo veće iseljavanje bilo 1715. g. u Slavoniju i Srijem, misli se kako su upravo tom seobom ili pojedinačno došli u Vinkovce i Pavičići zajedno s Biondićima i Senjićima. Biološkim podrijetlom rod Pavičića pripada grupi ličkih Bunjevaca. U Vinkovce su došli u šokačko naselje održavajući uz postojeću šokačku i svoju bunjevačku ikavštinu. Nastanili su se u *Švabića sokaku* (današnja Glagoljaška ulica), gdje su od 9. kumpanije Brodske imovne općine dobili gradilište za kuću. Tijekom 18. st. Pavičići su porasli na šest obitelji, a u 19. su stoljeću brojčano opadali. U Vinkovcima su primili status graničara-ratar, koji su zadržali tijekom 18. i 19. st. U 20. st. obitelj Stjepana Pavičića prelazi u činovnički stalež i seli u Zagreb. U povijesnoj literaturi zapisano je kako se Stjepan Pavičić osjećao Šokcem, čime se ponosio.

Da utvrdim razvijanje stanovništva na tom tlu, morao sam o tome proučiti obilnu građu po našim arhivima i stara vrela, koja donose vijesti o tome. O samom podrijetlu naselja najbolji su se i najsigurniji podaci mogli dobiti, dakako, u samom stanovništvu, jer o sebi znaju govoriti ne samo novi i noviji doseljenici, nego i stari rodovi koji čuvaju predaju o svojem starinstvu. Stoga sam proputovao sve krajeve Slavonije, kako bih na taj način došao do stvarnih podataka. Moram utvrditi odmah činjenicu, da se ti podaci, pokupljeni u narodu, gotovo potpuno slažu s arhivskom građom i s onim starim vijestima, koje potječu iz šesnaestoga i sedamnaestoga stoljeća. Na selu se pouzdano poznaje razvitak cijeloga naselja, jer su to momenti njegova života, koji se pomno prate i pamte... (Pavičić, 1953:5-6).

Pavičić je nastojao utvrditi snagu naselja u različitim razdobljima, posebice pred dolazak Turaka, oko 1520. g., pred raspad njihove vojske potkraj 17. st. i nakon velikih seoba sredinom 18. st. U doba velike krize osamdesetih godina 19. st., na području Like, gdje je bila slaba zemlja, i dalje je bila velika prenaseljenost. Kriza u proizvodnji robe i hrane zahvatila je cijelu zapadnu Europu, ali i hrvatske krajeve. Manifestirala se u nestašici robe i novca, općem poskupljenju životnih i proizvodnih sredstava te općem osiromašenju. U Hrvatskoj je bila izražena u istočnim dijelovima, posebice u Slavoniji i Srijemu. Istodobno se nakon razvojačenja Vojne krajine snažnije osjetila i na krajiškom tlu, gdje su prestali važiti stari krajiški zakoni o čuvanju posjeda, zabrani otuđivanja zadružne zemlje i pretpostavljanja zadružnoga posjedovanja samovlasničkom. Prema novim zakonima nekadašnji su krajišnici mogli prodati svoju zemlju do određenoga broja jutara, a sudska vlast je omogućavala dijeljenje zadruga. Tijekom ove krize brojni su posjednici u nevolji nudili svoju zemlju na prodaju, te joj je znatno padala cijena. Tijekom dvadesetak kriznih godina, i nešto kasnije u mirnijem razdoblju, brojni Nijemci i Mađari iz Bačke i Baranje za male su novce pokupovali u Slavoniji i Srijemu veliki broj tisuća jutara dobre zemlje. Tad je i u Liku stigao glas o obilju zemlje za prodaju u Slavoniji i Srijemu, te je znatan broj doseljenika došao na ovo područje, zajedno s Goranima i Slunjanima. Ušli su u brojna hrvatska sela, u velikom broju u Ivankovo, Nove i Stare Mikanovce, Rokovce, Andrijaševce i Otok. Istih su godina u Otok i Nijemce doseljeni brojni Hrvati od Drniša i Splita, po govoru i načinu života slični ličkim Bunjevcima. Istodobno je i u županjskom kotaru bilo dosta prodajne zemlje, osobito u većim selima u istočnom dijelu: Vrbanji, Drenovcima, Rajevu selu, Gunji i Posavskim Podgajcima, gdje se doselile brojne hrvatske ličke obitelji.

Velike su promjene u naseljima nakon 1918. g., a posebice poslije 1945., što se tiče stanovništva i imovinskih posjeda, utvrđene ponajviše u samim selima ili posredno. Promjene su trajale i dalje, nakon ovoga vremena — osobito u istočnim i srednjim slavonskim krajevima, čak u istim pravcima kao i dotad. U ovom je razdoblju dio tih zemalja dospio kupnjom u posjed Ličana Hrvata, ali i službenom raspodjelom.

Seobe iz Like bile su na početku 18. st., nakon Ličke bune i velikog pokreta u ličkoj, otočkoj i ogulinskoj krajini 1714. g. U nove krajeve Ličane je privlačio glas o plodnosti i obilnosti zemlje za obrađivanje i naseljavanje. Tako je bilo, primjerice, u Ivankovu, o kojem se glas proćuo u Lici i oko Ogulina i 40-tih godina našega stoljeća,

te se u Ivankovo iz tih krajeva i tada doseljavalo dosta Ličana. U Lici se kazalo *odlaze u Šlavoniju*, misleći na novu, obećanu zemlju. Prema povijesnim izvorima, doseljavajući među Hrvate na prostore današnje istočne Hrvatske početkom 18. st. prema povijesnim izvorima, Ličani su često dobivali i novo prezime — Hrvat. Za ličke doseljenike još krajem 19. st., primjerice u vinkovačkom selu Retkovci — Šokci Hrvati bi kazali kako su doselili *Rvati*. Gotovo u svakom hrvatskom selu bilo je nekoliko ličkih doseljenih obitelji, ili više njih, a u Slavoniji i Srijemu najviše u Mitrovici, Vinkovcima, Vukovaru i Iloku. U Vinkovce su već početkom 18. st. doselile bunjevačke ličke obitelji: Biondići, Pavičići i Senjčići, nešto kasnije Krmpotići i Rogići. Od starih Perušićana doselili su Jutići i Obučine, od Brinjana Klišanići i Kušanići, a od Gorana Jurkovići. Naseljavano je uglavnom krajiško zemljište, znači graničarska sela u koja su najčešće useljavali Ličani i Gorani, dok su u provincijalna mjesta (*paorijska*) useljavani Nijemci i Mađari. Goranski i hrvatski lički naseljenici u svom naseljavanju Slavonije i Srijema često su se naseljavali usporedno, te su u istom selu znali naseliti kuću uz kuću.

Početkom 18. st. na prostor današnje Vukovarsko-srijemske županije u naselja Šiškovci i Prkovci, koja su imala 20-30 kuća — nakon odlaska Turaka iz ovih krajeva prešlo je čisto starinačko (starosjedilačko) pučanstvo koje je govorilo šokačkom ekavicom, kao i danas u selima zapadno od Vinkovaca: Rokovci, Andrijaševci, Ivankovo, Vođinci, Retkovci, Prkovci, Šiškovci ili Cerna. Slično je bilo i u Retkovcima, Šiškovcima i Prkovcima, ali je u Retkovce uselilo petnaestak obitelji iz Papražja i Rožda.³ U Retkovcima je 1729. g. bilo već 480 stanovnika u pedesetak kuća, te je ovo selo postalo jednim od najjačih šokačkih ekavskih naselja u Pobiđu, području oko rijeke Biđ, gdje se nalaze i sela Prkovci, Šiškovci i Cerna. U doba opće krize oko 1880. g. počeli su u ova sela doseljavati hrvatski naseljenici iz zapadnih krajeva Hrvatske i Bačke. Šiškovci i Prkovci primili su ih manje, Cerna više, a Retkovci najviše. U Retkovce su tako ušle dvije hrvatske struje: jedna iz šokačkih podunavskih sela u Bačkoj, osobito iz Monoštra, a druga iz Like. Naseljenici obiju struja početkom 20. st u tom su selu činili polovicu cijeloga pučanstva. Oni su ulazili u još jako, cjelovito starosjedilačko pučanstvo. Posljedica je bilo prožimanje i na neki način *borba* između tri dijalektalna govora. Monoštorci su donijeli ikavski izgovor i staru akcentuaciju, a Ličani ikavski govor i novi akcent. Obje su nove skupine preuzele puno starinačkih šokačkih ekavskih izraza, a lički doseljenici i stari akcent. *Bačvani* su uspjeli dugo održati svoju ikavštinu, koja se u njihovu govoru među starijim osobama mogla čuti i pedesetih godina našega stoljeća. Selo Andrijaševci, na desnoj strani Bosuta, iza Rokovaca, nakon velikog ratovanja s Turcima (1687.-1691.), u kojemu je stradalo brojno starosjedilačko hrvatsko pučanstvo, ušlo je u 18. st. s tridesetak šokačkih ekavskih starinačkih (starosjedilačkih) obitelji te sa 7-8 doseljenih iz Bosne i Posavine. Od početka 18. st. počeli su u to mjesto doseljavati Ličani. Tamo gdje su postojali uvjeti, jedan broj novodoseljenih ličkih obitelji vojnokrajiške su vlasti službeno udružile sa starosjedilačkim obiteljima bez djece, ili onima s malo djece. Time su useljenici u

³ Kod Pavičića je izostao poblizi podatak gdje su bila (jesu) locirana ova mjesta u Lici. Ni sama nisam uspjela doznati poblizu lokaciju, osim da su moguće oko Ličkog Novog, gdje je zabilježeno mjesto Papračani.

**Slika 1: Dio Novih Mikanovaca, 1994.
Snimila Ljubica Gligorević**

**Slika 2: Povratak Đeletovčana u svoje porušeno mjesto nakon Domovinskoga rata, Đeletovci, 1998.
Snimila Ljubica Gligorević**

**Slika 3: Đeletovački Ličanin Luka Markovinović, Đeletovci, 1998.
Snimila Ljubica Gligorević**

**Slika 4: Katica Šebalj - Komletinčanka ličkog
podrijetla, Komletinci, 1998.
Snimila Ljubica Gligorević**

**Slika 5: Đeletovačanka Kata Šporčić s unukom
Mateom, Đeletovci, 1998.
Snimila Ljubica Gligorević**

pravilu gubili svoje prezime i preuzimali novo. Zbog preuzetog prezimena u narodu se i danas za takve osobe čuje naziv *pripisanac*. Nakon sto godina, početkom 20. st., doseljenici Ličani činili su polovicu ovoga hrvatskog naselja, što se može reći i za susjedne Rokovce s druge strane Bosuta. Uza sve to, šokački se ekavski izgovor do danas održao u oba sela kao mjesni dijalekt jer su lički doseljenici s vremenom preuzimali šokačku ekavicu i stari akcent, kao i druge tradicijske značajke starosjedilaca. Početkom 19. st. u Ivankaovo se u većem broju počelo useljavati hrvatsko pučanstvo iz Like i iz okolice Slunja. Kao i u Andrijaševcima i ovdje je Vojna krajina između 1810. i 1820. g. službeno udružila dvadesetak novodoseljenih ličkih obitelji sa starinačkim obiteljima bez djece ili onima s malo djece — čime su doseljenici gubili svoje i prihvaćali novo, starinačko prezime.

Tijekom 18. st. dovela je Vojna krajina u novoosnovano naselje Nove Mikanovce 5-6 hrvatskih obitelji iz okolice Slunja i iz Like, koje su postupno primale šokački ekavski govor starijeg stanovništva. Tijekom toga stoljeća, a pogotovo u 19. te kasnije u 20. useljavali su se i dalje u Nove Mikanovce doseljenici uglavnom iz okolice Slunja, ali nešto i iz Like. Oko 1950. g. u tome je selu bilo do dvjesto kuća, od kojih su većinu nastavali Slunjani i Cetinjani, po kojima se i novo naselje u tome selu zove *Novi Cetin*.

Usporedbe radi, krajem 19. st. u posavskim selima na današnjem županjskom području, osobito u Drenovcima, Vrbanji i Gunji, useljenici Ličani i Gorani činili su trećinu stanovništva, a u pojedinim mjestima i više. Oko 1900. g. u Drenovcima su starosjedioci činili polovicu, a u Vrbanji trećinu stanovnika. U tom su razdoblju ličke i goranske obitelji doselile i u pobosutska sela,⁴ posebice u Otok, Privlaku, Donje Novo selo, Nijemce — (*Nimce*), Podgrađe i Apševce. Krajem 19. st. hrvatska struja doseljenika u većem je broju naselila i vinkovačko selo Đeletovce, gdje je već postojala veća naseobina Gorana i Ličana. U tom je selu u naše doba malo onih starih, najstarijih stanovnika, prevladali su starosjedioci Hrvati, ali sa sviješću o svome podrijetlu iz Like, Gorskog kotara i Bačkog Monoštra. Bački su doseljenici donijeli ikavski govor i staru akcentuaciju, te se po tome nisu razlikovali od starosjedilačkog puka. Kako su i Ličani bili ikavci, u samom izgovoru glasa jata u tom se mjestu ništa nije izmijenilo. Doseljenici Ličani utjecali su jedino na akcentuaciju, potiskujući stari akcent. Sami su, ulazeći u starinačko naselje, postupno od starinaca primili stari silaznouzlazni akcent.

Nakon Prvoga svjetskog rata u zapadnim je hrvatskim krajevima nastao veliki pokret za seljenje u istočnije dijelove današnje Hrvatske, gdje je i nadalje bilo dovoljno zemlje za obrađivanje i naseljavanje. I u tom su razdoblju najbrojniji doseljenici na vinkovačkom području bili Ličani i Gorani, koji su s manje ili više obitelji useljeni u gotovo svako selo, gdje je to bilo moguće.

Nakon Drugoga svjetskog rata i odlaska Nijemaca iz ovih krajeva, iza kojih je ostalo puno puste zemlje, ponovno je u dunavskosavskom međurječju i u području oko donjega Biđa i zapadnoga kraka Bosuta, došlo do velikih naseljavanja, koja su razmjerno mnogo promijenile strukturu stanovništva naselja. U ovom razdoblju ikavski

⁴ Sela oko rijeke Bosut.

Dumenčići (iz Stajnica od Brinja), Petrovići, Ivezići, Šebalji, a nakon 1945. g. doseljeni su Perkovići, Vučetići, Sertići, Rajkovići... Starinačke obitelji u mjestu Otok Trbljanići i Šuvići — ličkog su podrijetla. U Prkvcima Markovinovići potječu iz Like, kao i u Đeletovcima, gdje su ličkoga podrijetla i Pavičići, Šikići, Grljušići, potom Šporčići. Pavao Šporčić, Đeletovčanin, r. 1951., s ponosom kaže: *Ja sam Šokac, korijena ličkog...*

Njegove baka r. 1903. g. umrla 1995. g. i prabaka, rođene u Đeletovcima, osjećale su se Šokicama starosjediocima, premda su znale da potječu iz Like, ali ne i iz kojega mjesta. Supruga Pave Šporčića, Kata, liječeći se oko 1995. godine u Zagrebu kod liječnika koji je po prezimenu prepoznao ličko podrijetlo — doznala je kako puno Šporčića ima u jednom selu pored Plitvica. Nije zapamtila ime sela, ali kaže, kad se kao povratnici — stradalnici rata — vrate doma u Đeletovce i srede, pokušat će i to doznati... Tijekom znanstveno-stručnog skupa Hrvatskog etnološkog društva održanom u Gospiću 1998. g., govoreći o ovoj temi, od domaćih sam znalaca doznala kako bi đeletovački Šporčići mogli biti podrijetlom iz Kosinjskog Bakovca, općina Perušić, gdje je i Šporčića klanac ili eventualno iz Kutereva, općina Otočac, ali nikako s Plitvica. Usputno, u Gospiću sam doznala kako su Šporčići zapravo Gorani, koji su se doselili u Liku i poslije dijelom iz Like preselili u Slavoniju.

O koloniziranim Ličanima 1945. g. na ovo područje brojna je i neistražena arhivska građa s manje ili više potpunim podacima o mjestima iz kojih su doseljeni i s puno drugih zanimljivih pojedinosti. Neki su Ličani u potrazi za svojom egzistencijom dolazili na ovo područje kao fizički radnici za sječu slavonskih šuma, ali i kao *vinciliri*, čuvari i radnici u vinogradima. No, o svemu tome opširnije nakon temeljitijeg istraživanja o ovoj temi.

Na kraju, želim još reći ovo: Đeletovčanin Luka Markovinović, r. 1929. g. na području Donjega Lapca, s roditeljima i bratom u Đeletovce je doselio 1941. g. Kako kaže *tada smo pred četnicima bježali sa zapada na istok, a sada 1991. pred četnicima, bježali smo s istoka na zapad* (selo je bilo zaposjednuto sve do početka 1998. g.). *Ovo je srce Hrvatke*, dodaje Luka Markovinović, misleći na dobru zemlju za obrađivanje, ... *a kada smo ovdje došli — bili smo dobro dočekani i prihvaćeni*. Cijela obitelj Markovinović puno je radila i puno toga stvorila. Luka je oženio Šokicu, i sam se tako danas jednim dijelom osjeća, kao i kćer Jelica, profesorica u Vinkovcima. Svi su vrlo aktivni u svim događanjima vezanim uz tradicijski život Đeletovaca: prije Domovinskoga rata, tijekom progonstva, kao i sada na kraju ovoga tisućljeća, u doba njihova novog početka, obnove i povratka u Đeletovce.

IZVORI I LITERATURA:

GLIGOREVIĆ, Ljubica: *Terenske bilježnice, Vinkovci, 1979.-1999.*

KORENČIĆ, Mirko: *Naselja i stanovništvo SR Hrvatske 1857.-1971., Zagreb, 1979.*

PAVIČIĆ, Stjepan: *Vukovska župa, Zagreb, 1940.*

PAVIČIĆ, Stjepan: *Podrijetlo naselja i govora u Slavoniji, Zagreb, 1953.*

PAVIČIĆ, Stjepan: *Seobe i naselja u Lici, Zbornik za narodni život i običaje Južnih Slavena, knjiga 41, Zagreb, 1962, str. 5-332.*

PAVIČIĆ, Stjepan: *Razvitak naselja u vinkovačkom kraju, Godišnjak pododbora Matice hrvatske Vinkovci br. 3, Vinkovci, 1964, str. 49-65.*

PAVIČIĆ, Stjepan: *Razvitak Vinkovaca i hrvatskog ratarskog stanovništva na tom tlu, Zbornik slavonskih muzeja br. 1, Osijek, 1969, str. 35-51.*

TKALAC, Krunoslav: *Život i rad prof. Stjepana Pavičića, Županjski zbornik 5, Muzej u Županji, Županja, 1975, str. 144-154.*

COLONISTS FROM LIKA TO THE AREA OF VINKOVCI

Summary

The area of Vinkovci, as well as the whole of Eastern Croatia, after the departure of Turks from these regions - in late 17th century, and until the end of the forties of the 20th century, but later as well - was colonised by the population from different regions. Roman Catholic population was mostly colonized from Dalmatia, Lika, Gorski Kotar, Herzegovina, Bosnia, Zagorje, Bačka and Kordun. For the people from Lika it is said that they are *our most persevering and the best colonists*, and that they *are everywhere - wherever there was the opportunity to settle down.*

Numerous movements from Lika occurred at the very beginning of the 18th century, after the rebellion in Lika and great movements in border-lands of Lika, Otočac and Ogulin in 1714.

They were attracted to the new regions by the rumours spread about the fertility and abundance of arable land suitable for settlement. In the early part of the 19th century, Military Border authorities, where there were the appropriate conditions, officially associated a number of newly colonised families from Lika with elder families without children, or with those with small number of children (i.e., in Andrijaševci and Ivankovo) - so the colonists as a rule lost their surnames and took over the new ones.

Ličani, zajedno s Dalmatincima i hrvatskim jekavcima (Hercegovcima) — u velikom broju useljavaju u nekadašnje vinkovačko predgrađe Vinkovačko Novo Selo, koje je danas dijelom grada Vinkovaca. Nakon odlaska Nijemaca, 1945. g. iz Ivankova, u ovo selo dolaze tri glavne useljeničke hrvatske struje: iz Hercegovine, Dalmacije i Zagorja, a popunili su ih i Ličani i Slunjani.

U velikom naseljavanju nakon 1918. g., a pogotovo poslije 1945. g., u Cernu i Retkovce ponovno je došlo mnogo novih doseljenika, u početku najviše iz Like, ponešto iz Dalmacije i Hercegovine, a kasnije i iz Bosne i Zagorja. Usto su i Monoštorci nastavili svoju seobu u Retkovce, čime su se *došljaci* još više brojno povećali. Oko 1950. g. u ukupnoj su strukturi stanovništva sela činili tri petine. Govorno stanje zadržalo se pod utjecajem starosjedilaca, znači šokačka ekavica.

U sela koja su u 19. st. naselili Nijemci i posebno ih razvili tijekom 20. st., (poput Vođinaca), nisu se uspjeli u većoj mjeri useliti hrvatski doseljenici iz zapadnih krajeva. Do 1930. g., primjerice u Vođince je doseljeno samo dvadesetak i to najviše ličkih obitelji. Nakon odlaska Nijemaca u Vođince je usmjereno više useljeničkih struja: iz Hercegovine, Dalmacije, Zagorja te manji broj Slunjana i Ličana. Ovi doseljenici u današnje vrijeme broje gotovo polovicu seljana. U staro naselje su donijeli druge govore: ikavski s novom akcentuacijom, kajkavski, odnosno jekavskoekavski. Nasuprot njima, oko 1950. g. su bili starinci Šokci, s ekavskim izgovorom. Bilo ih je oko 180 obitelji sa svim svojim specifičnim tradicijskim značajkama. U selima Nijemci i Privlaka, doseljeni Dalmatinci i Ličani su oko 1950. g. činili većinu, a u Otoku dobru polovicu stanovništva. Njihov je broj u to doba bio znan i u posavskim selima, ali i u samim Vinkovcima i Vukovaru.⁵

⁵ Prema Popisu stanovništva iz 1929. i 1930. u tadašnji vinkovački kotar doseljene su sljedeće obitelji Ličana Hrvata s područja Brinja — **Brinjani**: Blažanin (1), Draženović (4), Dumenčić (4), Flanjak (4), Holjevac (1), Jelić (10), Kaluđer (1), Karakaš (4), Koričić (2), Krznarić (34), Lasić (2), Mesić (13), Milaković (2), Murat (1), Murković (2), Obajdin (3), Pavlović (5), Perković (22), Perlić (3), Pernar (1), Plivelić (10), Sertić (8), Vlahinić (1), Vučetić (3), Vuković (12).

S područja Otočca — **Otočani**: Bičanići (31), Bobinci (2), Brajkovići (4), Cvitkovići (10), Čorci (1), Dasovići (3), Dubravčići (2), Dujmovići (1), Kolak (Kolakovići) (5), Kostelci (1), Matasići (1), Nikšići (8), Novačići (2), Oreškovići (4), Rajkovići (26), Rašlić (Rašljčići) (3), Tonkovići (11).

Bunjevci: Adžići (1), Anići (5), Babići (1), Bačići (2), Badžek (1), Baleni (4), Balenovići (1), Borovci (4), Brkići (1), Brkljačići (1), Budiselići (1), Butorci (7), Bušljete (1), Čačići (10), Čuljati (2), Dadići (1), Devčići (3), Došeni (8), Duići (7), Franići (2), Filipovići (3), Glavaši (2), Hodaci (17), Ivaniš (1), Ivezic (7), Jelinić (1), Jerković (9), Jurjević (4), Katalinić (1), Klepić (1), Knežević (6), Krišković (1), Krmpotić (2), Krpan (2), Lukac (Lukčević) (2), Lulić (1), Maras (5), Markovinović (13), Mašić (4), Matijević (12), Mihaljević (1), Milinković (7), Milković (7), Miškulin (4), Modrić (2), Mrkobrad (1), Mršić (1), Nakić (6), Nekić (1), Pastuović (2), Pavelić (6), Pavičić (11), Peršić (1), Pešut (4), Prpić (7), Radošević (3), Rogić (3), Rončević (2), Rudelić (4), Rukavina (18), Samardžić (Samradžija) (6), Serdar (1), Starčević (5), Strmota (6), Šarić (8), Šikić (22), Šilović (9), Šimac (2), Šimić (2), Šimunović (2), Šnjarić (1), Šojat (2), Šuper (5), Tiljak (1), Tomić (2), Tomljanović (Tomljenović) (7), Trošelj (1), Uzelac (1), Vojnić (3), Vrban (1), Vrkljan (2), Žulj (Žuljević) (4), Vukušić (1), Zupčić (4), Župan (3).

Ledeničani: Ban (3), Bubaš (2), Butković (5), Frković (5), Jurčić (1), Komadina (2), Pađen (Pađan) (1), Pomper (5), Smolčić (34), Stilinović (1), Uremović (1), Zdunić (4).

S područja Senja — **Senjani**: Rosandić (3), Rupčić (9), Sekulić (3), Ugarković (4).

Za useljenike Ličane, kao i sve druge doseljenike vezane uz ranije hrvatske struje na ovim prostorima, posebice one u 18. i 19. st., kao i prije Prvoga svjetskog rata, može se konstatirati kako su se potpuno s vremenom asimilirale sa zatečenim šokačkim starosjedilačkim pukom, primajući njihov govor, način života i kulturu kao svoje tradicijske značajke. Veliki broj takvih obitelji danas čine starinačko pučanstvo vinkovačkoga kraja s blijedim sjećanjima na ličko podrijetlo i stari kraj, nerijetko bez preciznijeg znanja iz kojega mjesta ili kraja u Lici potječu. Svijest o starom zavičaju i podrijetlu prisutnija je u doseljenika nakon 1918. g., a posebice koloniziranih na ove prostore nakon 1945. g.

Za ovu ću prigodu samo ukratko spomenuti koje su današnje starinačke šokačke obitelji u nekoliko vinkovačkih sela ličkoga podrijetla: u Rokovcima Levakovići i Karabalići, u Andrijaševcima Bićanići i Krznarići, koji potječu iz Dabra, kao i Vojvodići u Ivankovu. Neistraženi su podaci i o *tajnoj* stranki *Lička braća* u Rokovcima, zbog čega se kaže kako stari pripadnik Hrvatske seljačke stranke Rokovčanin Mata Karabalić (i sam ličkoga podrijetla), u svoju seosku stranku nije htio primati Ličane. U Retkovcima stara šokačka obitelj Ambrinac, *doseljeni prije 300 g.*, kako sami kažu, zatim Zetovići, Tomići, Kovačevići (moguće iz Vrhovine), Lukac te Dragičevići. Bosanskoga su podrijetla starinačke retkovačke šokačke obitelji: Šutići, Crepići, Matasovići; iz Bačke su danas starinačke obitelji: Filipov, Blažinkov, Vinkov...

U Retkovcima se za doseljenike Ličane iz okolice Brinja kažu *Brinjanci*, a doseljene iz okolice Dabra nazivaju *Dabrani*.

Prema kazivanjima Eduarda Smolčića iz Retkovaca, u tom selu danas živi više obitelji Smolčića, doseljenih iz okolice Lipica, odakle su i obitelji Pernar. Smolčići su u Retkovce doselili između dvaju svjetskih ratova. Najprije je doselio Eduardov pradjed Mijo Smolčić s četvero djece, koji se 18 puta ženio. Retkovački Ličani su i Perkovići, Pešuti, Pešuni... Usto se stari Retkovčani sjećaju Ličanina po nadimku *Gruda*,⁶ koji se preko zime dolazio u slavonska sela prehraniti, te je tako zalazio i u obitelj Vinkov.

U Slakovcima su ličkoga podrijetla obitelji Medved,⁷ Draženović (obje doseljene poslije 1930. g.), ali i obitelj Štefanec. Stari kompletinački Ličani su Murkovići,

Gorani: Abramović (4), Biljan (1), Borčić (1), Borić (5), Božičević (9), Bukovac (5), Bunčić (1), Butina (3), Cindrić (28), Crnković (18), Čop (4), Dukovac (1), Fajdetić (13), Galac (1), Galetić (5), Gašparac (1), Gašparović (8), Golac (1), Golić (1), Gregurić (8), Ivančić (9), Jerbić (Erbić) (3), Jergović (5), Jugović (1), Jurković (14), Klobučar (2), Kosović (3), Lokmer (1), Magdić (2), Majetić (6), Majnarić (2), Malčić (1), Marinić (4), Matešić (2), Milobara (7), Misir (3), Mravinac (Mravunac) (1), Mrla (1), Pajdaković (1), Pavličić (1), Pleše (2), Plišić (1), Prša (Perša) (1), Radočaj (10), Ratković (1), Sabljak (5), Sučić (1), Sudar (8), Šebalj (17), Šimunić (4), Špehar (9), Špoljarić (5), Šporčić (10).

Primorci (među Brinjanima i Otočanima): Grahovac (5), Tominac (3), Trtanj (1), Žafran (1).

Primorci među Bunjevcima: Baričević (1), Biondić (1), Šegota (1), Šuper (5).

Stari Perušićani: Alić (2), Bašić (7), Begić (1), Jutić (3), Hudurović (2), Kurteš (3), Obučine (2), Rastić (1).

⁶ Podatak Ivana Vinkova iz Vinkovaca; podrijetlom bački Retkovčanin.

⁷ Iz slakovačke obitelji Medved je i Anica Galović, udana u Rokovce. Ona u naše vrijeme uspješno izrađuje pojedine dijelove šokačke narodne nošnje. Za nju i njezinu sestru se kaže kako su se iznimno dobro asimilirale na ovom području.

The colonists from Lika brought to the new environment ikavian dialect with new accentuation. The colonists of previous movements - had fully assimilated in time with the indigenous population, accepting their speech, way of living and culture as their own traditional characteristics. A large number of such families make up the indigenous population of the area of Vinkovci with vague remembrance of their origin and old home-land. The awareness of the old home-land and origin is more present with the colonists after 1918 and 1945.

Translated by Snježana Ivanović

Keywords: colonists / Vinkovci area / assimilation